

# MAGISTRALITER RECEPTURA VE STOMATOLOGII

Zbyněk Sklenář, Vladimír Ščigel

ČSK a Havlíček Brain Team, Praha, 2012, 1. vydání

ISBN: 978-80-87109-30-4; vázáno, 335 stran, 32 obrázků, 8 tabulek, cena 340 Kč



Svou knihou *Magistraliter receptura ve stomatologii* završili autoři PharmDr. Zbyněk Sklenář, Ph.D., MBA, a MUDr. Vladimír Ščigel, Ph.D., MBA, stomatologickou exkurzí do tajů farmakologie, zahájenou dr. Ščigelem již před léty jeho monografiemi a sérií článků o anestetických a farmakologii v zubním lékařství vůbec.

V této mozaice farmakologických informací tak doplnili dosud chybějící důležité pole.

Trend dnešní farmacie směřuje k obsáhnutí prakticky všech léčiv tovární výrobou, a upozaduje tak původní historickou roli lékáren, tedy vlastní přípravu léků – lékárna se stává spíše prodejnou hotových výrobků. Tomu významně napomáhá především nedostatek informací na straně lékařů obecně, neznalost magistraliter receptur, jejich možností a využití. Je nepochybné, že ve většině případů budeme při léčbě ordinovat léky továrně vyráběné, individuálně připravovaná léčiva však mohou naše terapeutické možnosti často vhodně rozšířit, ale i nahradit některá hromadně vyráběná léčiva chybějící na trhu. Do dnešní doby v zubním lékařství ovšem neexistoval takto obsáhlý a komplexní soubor individuálně připravovaných léčivých přípravků. Nezbyvalo nám než vystačit s přípravky hromadně vyráběnými nebo zalovit hluboko v nejrůznějších poznámkách, mnohdy i z dob našich studií. Proto patří autorům za zpracování tohoto díla neskonale díky.

Celá kniha je napsána srozumitelně, a to i přes poměrně detailní zpracování nelehkých témat. V prvních pěti

kapitolách publikace autoři seznamují čtenáře s předpisy týkajícími se přípravy, doby použitelnosti, označování a úhrady individuálně připravovaných léčivých přípravků, dále s poměrně podrobnými zásadami obecné preskripce léků (zde je pro mnohé překvapující zjištění – již neplatí, že lékárna vydá jen nejmenší sílu a balení daného léku, pokud tyto údaje na receptu chybí), s problematikou lékových forem přípravků připravovaných pro stomatologickou léčbu a se specifiky magistraliter přípravků používaných v dutině ústní.

Nejobsáhlejší a v podstatě nosnou kapitolou celé monografie je kapitola 6 – vlastní receptář stomatologických přípravků. Léčivé přípravky jsou přehledně seřazeny do jednotlivých indikačních skupin. Článek pro každé léčivo začíná na nové stránce a obsahuje přesný předpis přípravku, jeho složení, indikace a kontraindikace, vedlejší účinky či interakce, různé další důležité poznámky a upozornění a nakonec způsob uchování, označování a expirační dobu. Tato část knihy je pro přehlednost označena barevně.

V 7. a 8. kapitole jsou uvedeny přehledy vyráběných léčivých přípravků a léčivých a pomocných látek uvedených v receptáři spolu s jejich složením a vlastnostmi.

Zbylé čtyři kapitoly jsou tvořeny v podstatě pouze přehlednými tabul-

kami nejdůležitějších inkompatibilit uvedených látek, dále pak synonym názvů uvedených látek, zkratk používaných v receptech a přehledu latinských základních a řadových číslovek s latinským označením podílů a násobků. Publikace je zakončena obrazovou přílohou a několika rejstříky – rejstříkem názvů použitých receptur, seznamem zkratk a symbolů, věcným rejstříkem a rejstříkem latinských a českých názvů látek a přípravků a nakonec i přehledem 80 odkazů na použitou a doporučenou literaturu.

Autoři si vytkli nesnadný úkol – zpracovat manuál magistraliter připravovaných léčiv pro všechny podobory zubního lékařství doplněný o základy farmakologie a zásady preskripce léků obecně. Svého cíle bezesporu dosáhli. Předložené knize nelze z pohledu zubního lékaře prakticky nic vytknout. Snad jediný, z hlediska obsahu nepodstatný detail, který mne však zaujal ještě před jejím otevřením – došlo ke změně grafiky přebalu edice. Nevím, zda to vzniklo přispěním autorů či zaváháním vydavatele, ale zavedenou tradici je třeba buď ctít, nebo celkově přehodnotit – není možné, aby v jediný den vyšly 2 knihy téže edice, každá s jiným grafickým zpracováním titulní stránky. Ale tato má výtka je opravdu jen ryze formální – i v recenzi prakticky dokonalého díla přece musí zaznít nějaký kritický moment.

Koupi knihy rozhodně doporučuji, měla by se určitě stát součástí příruční knihovny každého zubního lékaře bez ohledu na jeho specializaci. Je ovšem nepochybně určena i lékárníkům, kteří budou na jejím základě námi předepsaná léčiva připravovat.

MUDr. Robert Houba, Ph.D.  
Plzeň



Křest další novinky z ediční řady ČSK se konal loni v říjnu u příležitosti slavnostního zahájení mezinárodního kongresu Pražské dentální dny 2012. Na snímku jsou autoři publikace (zprava) PharmDr. Zbyněk Sklenář, Ph.D., MBA, a MUDr. Vladimír Ščigel, Ph.D., MBA,